

Retsplejerådets udtalelse om Justitsministeriets udkast til ændring af retsplejelovent vedrørende behandling af retssager uden for retskredsen af lokalemæssige grunde

1. Justitsministeriet hørte i januar 1999 en række myndigheder og organisationer over et forslag om at skabe klar og utvetydig hjemmel for, at retssager kan behandles uden for retskredsen af lokalemæssige grunde. Forslaget er indeholdt i Justitsministeriets notat af 13. januar 1999 om udkast til ændring af retsplejelovent (Behandling af retssager uden for retskredsen af lokalemæssige grunde).

Under høringen blev der peget på, at dette spørgsmål burde forelægges Retsplejerådet, inden justitsministeren fremsatte lovforslag herom. På den baggrund anmodede Justitsministeriet ved brev af 24. februar 1999 Retsplejerådet om en udtalelse.

Retsplejerådet har ved sin behandling af lovudkastet inddraget de høringssvar, Justitsministeriet har modtaget vedrørende lovudkastet. Til brug for Retsplejerådets overvejelser vedrørende de statsretlige aspekter af behandling af retssager uden for retskredsen af lokalemæssige grunde har Justitsministeriet udarbejdet et notat af 12. maj 1999, som er vedlagt denne udtalelse.

2. Retsplejerådet havde ved afgivelsen af udtalelsen følgende sammensætning:

Højesteretsdommer Poul Sørensen (formand)

Landsdommer Peter Deleuran

Advokat Karen Dyekjær-Hansen

Afdelingschef Torsten Hesselbjerg

Dommer Poul Holm

Politimester Jørgen Illum

Advokat Jørgen B. Jepsen

Dommer Jes Schiøler

Professor, dr.jur. Eva Smith

Statsadvokat Lars Stevnsborg

Professor, lic.jur. Gorm Toftegaard-Nielsen

Professor, dr.jur. Erik Werlauff

Retsassessor Bo Østergaard

Som sekretær for rådet har fungeret fuldmægtig Carsten Bo Nielsen. Kontorchef Jens Kruse Mikkelsen har fungeret som sekretariatsleder.

3. Justitsministeriets lovudkast har følgende ordlyd:

1. § 11, stk. 2, ophæves og i stedet indsættes:

»Stk. 2. Landsretten kan bestemme, at retten skal sættes uden for det sædvanlige tingsted, herunder også uden for retskredsen, når det findes hensigtsmæssigt af hensyn til

1) sagens oplysning,

2) sagens behandling inden for rimelig tid eller

3) andre særlige grunde.

Stk. 3. Inden landsretten i medfør af stk. 2 træffer afgørelse om, hvorvidt en sag skal behandles uden for retskredsen, skal parterne have lejlighed til at udtale sig om spørgsmålet. Landsrettens afgørelse herom kan af parterne kæres til Højesteret. Andre afgørelser efter stk. 2 kan kæres i det omfang, det følger af kapitel 37 eller 85.«

2. § 19, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. § 11, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse for byretterne.«

4. Indledningsvis bemærkes, at Retsplejerådet forudsætter, at det i praksis ikke vil kunne komme på tale, at der i medfør af den foreslåede bestemmelse gives en dommer pålæg om i et meget langt tidsrum at gøre tjeneste fjernt fra det faste tjenestested.

Formålet med forslaget er at fremskynde behandlingen af retssagerne med henblik på bl.a. at leve op til de forpligtelser, Danmark har påtaget sig efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Den konkrete anvendelse af de påtænkte regler vil henhøre under domstolene.

Retsplejerådet lægger endvidere vægt på, at de retssager, som den pågældende dommer skal behandle, stammer fra dommerens eget embede, og at der alene er tale om en pligt til midlertidigt fysisk at være til stede et andet sted end embedets sædvanlige tingsted(er).

På denne baggrund finder Retsplejerådet, at det påtænkte forslag ikke giver anledning til grundlovmæssige betænkeligheder.

Retsplejerådet finder, at det udtrykkeligt bør fremgå af bestemmelsens ordlyd, at adgangen til